

ALEXANDRU BOGDAN NICHÎȚEA

---

*PUTEREA
ȘI
COMUNICAREA POLITICĂ*

ALEXANDRU BOGDAN NICHÎTELEA

**PUTEREA
ȘI
COMUNICAREA POLITICĂ**

Copyright © 2014, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul
scris al **Editurii Pro Universitaria**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NICHÎȚELEA, ALEXANDRU BOGDAN

Puterea și comunicarea politică / Alexandru

Bogdan Nichițelea. - București : Pro Universitaria, 2014

Bibliogr.

ISBN 978-606-26-0166-9

32.01

CAPITOLUL I

PUTEREA POLITICĂ. CONȚINUT, TRĂSĂTURI ȘI FUNCȚII

Puterea politică este un concept fundamental al politologiei, deoarece oglindește unul din scopurile centrale, vitale ale politicii. Preocupările privind originea și caracteristicile puterii, delimitarea cât mai clară a puterii politice de alte forme de putere și diversele ei ipostaze, însăși definirea puterii au stat în atenția gândirii politice de la Platon și Aristotel la Machiavelli, de la Max Weber la politologii din zilele noastre.

Firește, s-au schimbat tehnicile și metodele de cercetare, recurgându-se și la instrumentele altor științe moderne, dar problema puterii (descifrarea conținutului și a multitudinii formelor de manifestare, rolul social, modul în care se cucerește și cum trebuie să se exercite etc.) rămâne și astăzi în atenția oricărui demers politologic.

I.1. Politic, politică și putere politică

De regulă, puterea politică este definită ca ansamblul mijloacelor prin care anumiți indivizi sau grupuri de oameni reușesc să îi domine pe alții și să-și impună voința în organizarea și conducerea de ansamblu a societății.

Puterea politică asigură organizarea societății în ansamblul ei, constituind elementul integrator, liantul principal de legătură a

tuturor structurilor sociale care contribuie la funcționarea unitară a societății. Potrivit lui Alvin Toffler, a studia puterea înseamnă a avea în vedere cel puțin trei ipoteze de lucru: 1. „Puterea e inerentă tuturor sistemelor sociale și tuturor relațiilor umane. Nu e un lucru, ci un aspect al oricărei și tuturor relațiilor dintre oameni. Prin urmare, e inevitabilă și neutră, intrinsec nici bună, nici rea; 2. «Sistemul de putere» îi include pe toți – nimeni nu e scutit de el. Dar pierderea de putere a unei persoane nu înseamnă întotdeauna câștigul alteia; 3. Sistemul puterii în orice societate e subdivizat în subsisteme de putere din ce în ce mai mici, cuibărite unul în altul. Aceste subsisteme sunt legate între ele și de sistemele mai ample de care aparțin, prin feedback. Indivizii sunt încorporați în multe subsisteme de putere, diferite, deci conexe.”¹

Rezultă, deci, că puterea politică nu poate fi limitată la un singur fenomen, ci trebuie privită ca un ansamblu structurat, sub forma unui *sistem de puteri*.

Studiul științific al puterii presupune o abordare sistemică a vieții social-politice. Aceasta înseamnă a concepe societatea ca un sistem compus din subsisteme aflate în interacțiune în vederea realizării unui anumit obiectiv. La rândul său, fiecare subsistem sau element se află, direct sau indirect, în relație cu celelalte subsisteme determinându-se reciproc. Ca urmare, întregul sistem nu se poate sustrage influențelor la care e supus de mediul exterior cu care intră, de asemenea, în interacțiune.

---

¹ Alvin Toffler, *Powershift. Puterea în mișcare*, Editura Antet, București, 1995, p. 471.

Totodată, fiecare subsistem este privit, la rândul său, ca un sistem compus dintr-o serie de elemente sau subsisteme. De asemenea, caracteristică pentru abordarea sistemică este prioritatea întregului asupra părților, principiul metodologic luat ca punct de plecare în orice investigație.

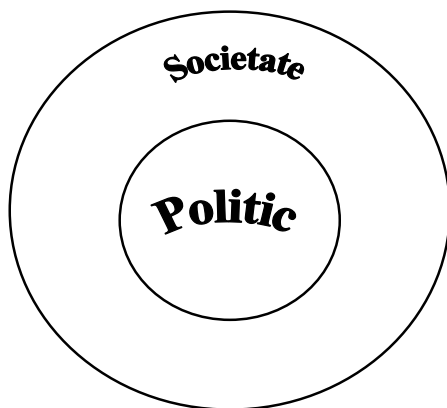

Figura 1

O ilustrare a teorie de mai sus se poate vedea în Figura 1, unde societatea este prezentată ca un sistem compus din mai multe subsisteme; politic, economic, militar, religios etc., dintre care cel *politic* este cel mai dinamic și important și, ca urmare, este situat în centrul sistemului social global. La rândul său, politicul se constituie într-un sistem de sine stătător cu un spectru foarte larg de manifestări, ce privesc acea parte a realității sociale care are în vedere relațiile politice, instituțiile politice și valorile politice, politicul purtând în sine și promovând interese și forțe opuse.

Politicul este, deci, un subsistem al sistemului social global, ca realitate specifică de existență umană în care absorbția socialului transformă datele obiective într-o manifestare a intereselor. Unii autori apreciază că politicul înseamnă conducere, organizare etc., dar este și efort de dominare, de impunere și exercitare a forței, totdeauna în raport cu anumite *interese*. Conducerea este mijlocul, iar dominația este originea și finalitatea politicului. De aici ideea că „atât sursa cât și obiectul politicului este conflictul”, că „principala trăsătură a politicului ar fi recunoașterea și apoi instituirea conflictelor”².

Știința politică face *distincții între politic și politică*, apreciind că dacă politicul este o componentă perenă, o trăsătură a vieții sociale, o caracteristică a esenței umane, politica reprezintă forma vie și nemijlocită prin care se exprimă direct opțiunile (interesele) în funcție de anumite condiții de loc și de timp. Politicul implică existența unei structuri sau a unui factor invariant, care dă expresie componentei obiective a relațiilor sociale, în timp ce politica reprezintă, prin înseși natura și scopurile sale, un demers subiectiv, sugerând o activitate ori un proces. Este distincția ce rezultă din chiar etimologia celor două cuvinte. În limba greacă, *polis* înseamnă „cetate” (stat, comunitate)-, iar *politeia* - (formă, activitate de) organizare socială, treburi publice, constituție, guvernare etc.

Pentru a ilustra rolul politicii în societate, marele sociolog român Dimitrie Gusti propunea metaforic să ne imaginăm o

---

² J. Baudouin, *Introducere în sociologia politică*, Editura Amarcord, Timișoara, 1999, p.102.

căruță care e trasă de un cal condus de un vizitiu. În interpretarea marelui sociolog român, căruța reprezintă viața socială, calul viața economică, iar vizitiul, care orientează mersul calului, este tocmai politica. Ca și vizitiul, politica are rolul de a lua decizii.

Așadar, putem spune că prin *politică* se înțelege activitatea de organizare și conducere a societății. Mai exact, cum scrie un politolog român, politica reprezintă „*activitatea de guvernare a societății prin decizii ce se referă la direcționarea dezvoltării spre anumite obiective, mobilizarea și alocarea resurselor necesare, asigurarea stabilității sociale, promovarea schimbării și inovării, reglarea raporturilor unui stat cu mediul internațional.*”³

Toate aceste precizări sunt foarte importante pentru înțelegerea puterii politice. Analiza puterii politice prin raportare la conceptele de politic și politică face posibilă evitarea substituițiilor nelegitime dintre diversele accepțiuni date puterii politice ce se practică în mod curent nu doar în mediile profane, ci chiar și acolo unde pretențiile cunoașterii depășesc nivelul lecturilor „de informare”.

În primul rând, puterea nu poate fi identificată cu politicul și nici cu politica, dar are strânsă legătură cu acestea, constituindu-se ca anumite atribute ale acestora. Ca manifestare a acțiunii sociale puterea exprimă esența politicului și are un rol fundamental în societate: ea generează permanent fenomene, procese și probleme politice cu efecte majore, determinante

---

³ Tămaș Sergiu, *Dicționar politic. Instituțiile democrației și cultura civică*, Editura Academiei Române, București, 1993, p.207.

adesea pentru viața individuală sau comunitară a oamenilor. Se știe că nu există activitate politică dacă aceasta nu este desfășurată de grupuri sociale, dat fiind că politica se afirmă prin *funcția de reglare socială a intereselor*, funcție născută din tensiunea conflictuală și aspirația către integrare în societate.

În acest sens, puterea politică este definită drept *capacitatea de a lua decizii la nivelul întregii comunități și de a le îndeplini prin constrângere și influență potrivit intereselor diverselor grupuri sociale*. Se apreciază că există atâtea tipuri de putere câte grupuri există în societate. Ea constituie factorul pivot al proceselor și relațiilor politice. Puterea (politică) este un mod specific de expresie a relațiilor umane, concretizat prin faptul că anumiți oameni pot să determine, mai mult sau mai puțin cuprinzător social, conduita altor oameni. În esență, rolul acestei forme de putere este de a asigura - în conformitate cu interesele categoriilor sociale care o dețin și o exercită - coeziunea și funcționalitatea diferitelor structuri și organisme ale societății umane, coordonarea activităților care se desfășoară în interiorul acesteia.

Unii autori consideră puterea politică drept o componentă esențială, „un subsistem al puterii sociale cu rol determinant în reglarea și funcționarea vieții sociale, ea reprezintă capacitatea unor grupuri umane de a-și impune voința în organizarea și conducerea de ansamblu a societății”⁴ Ea reprezintă, deci, un atribut esențial al sistemului politic de care depinde în mare măsură funcționarea întregului angrenaj social.

---

⁴ Marin Voiculescu, *Tratat de politologie*, Editura Universitară, București, 2002, p.176.

Puterea politică are anumite trăsături care o individualizează față de alte forme de putere din societate, și anume:

- se manifestă la nivel cel mai general al societății, asigurând organizarea și conducerea ei la nivel global;

- prin forța de care dispune, deține capacitatea de a coordona celelalte forme ale puterii, pe care le slujește în scopul asigurării acestora spre o conducere unitară cu caracter suveran;

- se exercită, de regula, pe baza unei legislații asigurate prin constituție și alte legi;

- se manifestă în mod organizat, prin intermediul unor instituții politice.⁵

Prin urmare, puterea politică asigură organizarea societății în ansamblu, constituind elementul integrator al tuturor structurilor și forțelor sociale și politice. În sfera puterii politice intra puterea suverană a statului, prin capacitatea sa de a organiza și conduce societatea în interesul comunității umane și de a o reprezenta în raporturile cu alte comunități. De aceea statul cu principalele sale structuri (legislativă, executivă, judecătorească), reprezintă pivotul puterii politice: partidele și alte organizații politice, care prin elaborarea unor opțiuni de organizare și conducere a societății, pot să asigure exercitarea guvernării în stat.

De asemenea, în cadrul puteri se include și mijloacele de informare care prin capacitatea lor de influențare au un mare rol în adoptarea unor atitudini și impunerea unor poziții în conducerea societății.

---

⁵ Ibid.